

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuulivoimaloiden melutason ohjearvoista

Viite: YM002:01/2014

Suomen Omakotiliitto kiittää lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

YLEISTÄ

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 260 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on yli 75.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

YLEISHUOMIOITA

Omakotiliitto pitää erittäin tärkeänä, että tuulivoimaloiden melutasolle asetetaan ohjearvot. Tuulivoimaloita on rakennettu ja rakennetaan paraikaa Suomessa nopealla tahdilla, koska uusiutuvalla energialla (tuuli-, biokaasu- ja puupolttoainevoimalat) tuotetulle sähkölle maksetaan merkittävää tuotantotukea (syöttötariffijärjestelmä) valtion budjetin kautta: järjestelmään hyväksytyille voimaloille maksetaan tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan erotuksen mukaista tukea. Tavoitehintaa tuotannolle on 83,5 €/MWh. Lisäksi tuulivoimarakentamisen nopean liikkeellelähden takaamiseksi uusille tuulivoimaloille maksetaan korotettua tavoitehintaa (105,3 €/MWh) maksimissaan kolmen vuoden ajan vuoden 2015 loppuun asti. Voimalaitos voi saada tukea 12 vuoden ajan. Yhtäältä rakennettujen ja rakennettavien tuulivoimaloiden koko on kasvanut ja kasvaa huomattavasti. Riittävän melulainsäädännön puuttuessa tuulivoimalaitoksia on rakennettu niin lähelle asutusta, että tuulivoimatuotannosta on aiheutunut ja aiheutuu melu- ja muita ongelmia:

Olemassa olevien tuulivoimaloiden lähellä asuvat ihmiset kokevat tuulivoimalan melun, sykkivän äänen sekä lopojen pyörimisestä johtuvan valon ja varjon välkkeen hyvin häiritseviksi. Tuulivoimalan roottorien ääni on matalaresoluutioista, ja sen on todettu kuuluvan pitkienkin etäisyyksien päähän ja läpäisevän seinät päästen sisätiloihin. Tuulivoimalan melu on epätasaista ja hypähtelevää, minkä johdosta meluun ei totu. **Melusta aiheutuu terveydellistä haittaa, kuten unettomuutta ja stressiä sekä niiden seurauksena sydän- ja verisuonitauteja.**

Suomeen rakennettavat uudet tuulivoimalaitokset ovat pääsääntöisesti erittäin suuria rakennelmia, toisin kuin pienet 1 MW:n voimalat, joita on runsaasti Saksassa ja Tanskassa. Nämä 3-5 MW:n voimalaitokset ovat Tampereen Näsinneulaakin **suurempia rakennelmia. Ne aiheuttavat maisemahaittaa ja satojen metrien säteellä myös välkkyvää varjostushaittaa**, kun siivet osuvat auringon ja tarkastelupisteen väliselle alueelle. Asukkaat ja maanomistajat kokevat erityisesti suurtuulivoimaloiden ja tuulipuistojen **aiheuttavan huomattavia arvonalennuksia maalle ja kiinteistöomaisuudelle, maisemallisille arvoille sekä luontoarvoille:** Korkeat tuulivoimalat muuttavat alueen imagon rauhallisesta rannikko-, saaristo- tai maaseutumaisemasta teollisuusmaisemaksi ja alentavat sen taloudellista arvoa sekä haittaavat asumisviihtyvyyttä.

Tuulivoimalamelussa kysymys on alueen asukkaiden asumisviihtyvyydestä, terveydestä ja omaisuuden, kuten talojen, arvosta. Omakotiliitto korostaakin, että asiaa tulee tarkastella asukkaiden ja kiinteistöjen omistajien näkökulmasta. **Suomen Omakotiliitto painottaa sitä, että tuulivoimayksikköjen rakentamisen tulee tapahtua maankäytön suunnittelun kautta siten, että asukkaat ja maanomistajat voivat lausua mielipiteensä asiasta ja voivat vaikuttaa tuulivoimapuistojen sijoitteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.** Tuulivoimapuistoja koskevissa kaavoissa tulee huomioida se, että tuulivoimayksiköt sijoitettaisiin alueille, jotka ovat liikenneverkkojen ja muun infrastruktuurin lähellä, mutta kuitenkin **asutuksesta mahdollisimman kaukana.** Tuulipuistot tulee rakentaa niin kauas asutuksesta, ettei niillä ole maiseman- ja kulttuuriarvoon alentavaa vaikutusta.

YKSITYISKOHTAISET KEHITTÄMISKOHTEET

Omakotiliitto toteaa kantanaan asetusluonnokseen kokonaisuudessaan, että tuulivoimaloiden melutason ohjearvoista tulee määrätä Valtioneuvoston asetuksella. **Pitävät melurajat ja asialliset melumallinnusohjeet ovat tarpeen ja niitä on noudatettava jatkuvasti eikä vain keskiäänitasona.** Omakotiliitto ehdottaakin, että tuulivoimayhtiöille myönnettävän tuen (syöttötariffin) edellytyksenä tulee olla määräysten ja ohjeiden noudattaminen. Ohjearvojen laiminlyömisestä tulee vaikuttaa negatiivisesti myös tuen maksamiseen.

Omakotiliitto kannattaa ehdottomasti sitä, että tuulivoimamelun merkityksellinen sykintä tulee ottaa huomioon mittaustulokseen tehtävää korjausta koskevassa säännöksessä (5 §). Omakotiliitto painottaa, että melu- ja välkehaitan merkitys ihmisten elinympäristöön ja terveyteen on otettava vakavasti. **Tuulivoimaloilla pitää olla riittävät ja tiukat, asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöistä vapaat, suoja-alueet. Riittävän suoja-alueen määrittely edellyttää melun ja välkkeen terveyshaitan riippumattomuutta, pitkäaikaista seuranta ja tutkimusta.** Suoja-alueiden määrittelyssä on huomioitava myös tuulivoimaloiden koon kasvaminen tulevaisuudessa ja siitä aiheutuvat vaikutukset: **Omakotiliitto vaatii, että voimalaitosten koon kasvaessa suoja-aluevaatimukset tiukentuvat samassa suhteessa.**

On kansantaloudellisesti merkittävästi edullisempaa, että ensin kaikille kohteille asetetaan huomattavan tiukat ohjearvot. Jos pitkäaikaisissa riippumattomissa seurantatutkimuksissa selviää, että väljemmät ohjearvot ovat riittävät, voidaan ohjearvoja muuttaa. Tämä on erittäin olennaista siksi, että tuulivoimalan elinkaaren aikana on hyvin todennäköistä, että sen ympäristössä tapahtuu muutoksia pinnanmuodoissa ja kasvillisuudessa. Nämä muutokset sitten vaikuttavat äänen leviämiseen ja meluhaitta voi siten ilmetä suurena huomattavasti myöhemmin (esim. kaadetussa alueella puustoa). Vastaavasti ohjearvoja tulee kiristää, mikäli pitkäaikaiset seurantatutkimukset niin edellyttävät.

Omakotiliitto edellyttää, että suoja-alueiden on oltava vähintään Sosiaali- ja terveysministeriön esityksen mukaiset suoja-alueet: Sosiaali- ja terveysministeriö on lausunut maakuntakaavalausunnoissa tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä oleviin puskurivyöhykkeisiin, että 500 metrin puskurivyöhyke on aivan liian pieni asutuksen ja tuulivoimaloiden välillä ja etäisyyden tulisi olla tätä merkittävästi suurempi. Ministeriö on esittänyt nyrkkisääntönä, että etäisyyden tulisi olla noin 10 kertaa voimalan napakorkeus. Maakuntakaavan yhteydessä ei vielä tiedetä tuulivoimaloiden todellisia sijaintipaikkoja, voimaloiden tyyppiä eikä niiden kokoa. Tästä syystä ministeriö on esittänyt puskurivyöhykkeeksi 2 kilometriä. Lisäksi Omakotiliitto haluaa tuoda esiin sen, että tuulivoimaloiden läheisyydessä asuvilta saatujen palautteiden mukaan ministeriön esittämää suojaetäisyyttä ei ole noudatettu ja melulaskelmia on tehty puutteellisesti.

Omakotiliitto vastustaa tuulivoimamelun desibelirajojen nostamista vakituisen ja vapaa-ajanasumisen kohdalla. (Suunniteltu tuulivoimamelun sallimisen rajan nosto 35 dB:stä 40 dB:iin esimerkiksi loma-asuntojen kohdalla merkitsisi melun kaksinkertaistamista, koska dB on logaritminen painetaulukko. Lisäksi loma-asuntojen osalta tilannetta heikentää se, että niiden äänieristys on paljon huonompi kuin vakituisen asunnon.) **Päinvastoin Omakotiliitto vaatii tiukempia melurajoja kaikilla asetusesityksessä listatuilla alueilla: tuulivoimaloiden melurajat tulee laskea vastaavalle tasolle kuin muissa vertailumaissa** (Ruotsi ulkomelutaso asuinalueilla ei saa ylittää 40 dB(A):n keskitasoa, eikä melulle herkäät alueet ohjearvoa 35 dB (A) ja sisämelutaso ei saa olla yli 30 dB(A) ja Saksassa sisämelutason yöajan arvo ei saa ylittää 25 dB(A)), joissa tuulivoimaloiden haitoista on huomattavasti pidempää kokemusta. **Lisäksi isoilta voimaloilta tulee edellyttää ympäristölupaa, kuten Ruotsissa, rakennusluvan sijasta.**

Omakotiliitto haluaa kiinnittää huomiota siihen, ettei taloudellisissa vaikutusarvioinneissa tuulivoimalarakentamisen vaikutusta omaisuuden arvoon ei ole huomioitu. Omakotiliitto edellyttää, että asia huomioidaan ko. kohdassa ja että niin **tuulivoiman käyttöön tarvittavasta maasta kuin suoja-alueella olevasta muun omaisuuden arvonlaskusta tulee maksaa maanomistajille sekä muille osallisille käyvän hinnan mukaiset korvaukset.** Tuulipuistoille tarvittavan maan hankintaan ei tule soveltaa pakkolunastuksia, vaan maan luovutuksen tulee olla vapaaehtoisista ja määräaikaisuuden maan luovutuksessa tulee olla mahdollista.

Lopuksi Omakotiliitto haluaa muistuttaa, että tuulivoimaluvan saajan velvollisuutena tulee olla omalla kustannuksellaan, tuulivoimalan elinkaaren tullessa loppuun, tuulivoimayksikön poistaminen tontilta ja ympäristön palauttamisesta takaisin luonnonmukaiseen tilaan. Lisäksi **Omakotiliitto haluaa avata keskustelun siitä, onko tässä yhteiskunnan taloudellisessa tilanteessa erityisesti tuulivoimatuotannon syöttötariffijärjestelmä kansalaisille liian kallis.**

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja